

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem
omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S.
Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum
triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§. 13. Segregabit oues &c. Mundus finem accipiet, omnes resurgent,
diuidet illos Dominus, tristis erit hæc diuisio malis, bonis autem lætißima.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53012](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53012)

erandus eum reddat spiritualem Dei filium per gratiam, conspectui Dei gratissimum, cunctis Angelorum sanctorumque hierarchiis amabilem. O qua usquam tanta potentia, tam divina, tam præcellens: Hoc ipsum igitur ait, D. Chrysológus modò suo operatur in peccatis lacrimarum penitentium. *Lacrima peccata baptizant.* Cum sint enim peccata adeo fetida, spurca, execranda, confusiois titulus, æternæ damnationis argumentum, iræ diuinæ irritatio, diabolo subiectionis occasio; abluta amaro vere poenitentia profusio, non propter illa, sed propter illam, ut illa baptizata, talem inducunt metamorphosin, ut iam sint pulcherrima, animam reddant Deo acceptam, omnibus Angelis, totique mundo dilectissimam: & ea, quæ titulus erant sufficiens horroris, confusiois, æternæque damnationis, modo sunt honoris, pulchritudinis, æternæque saluationis argumentum. Viden' quanti tibi referat vera poenitentia & pro peccatis tuis profusa lacrima: æternæ tibi parient triumphum gloriæ, laudisque celestissimam.

§. 13. Segregabit oves, &c. Mundus finem accipiet, omnes resurgent, diuidit illos Dominus: tristis erit hæc diuisio malis, bonis autem lætissima.

49
L. de re-
pna, lap.
ca.
L. 10. de
Cens. c.
L. 24. 3.

Superest tertium & vltimum ex D Chrysolomo uimium sententia illa rigorosa, tremenda, plena formidinis quam supremus proferet iudex, de qua nulli licitum appellare, cuius executio sit irrefragabilis, perpetua, sempiterna. Si, quæ diximus, horrorem incutiunt, vel maximè hoc tertium nos timore constriget, & adhuc plura circa hoc se offerunt dicenda, si illa multa, quibus in prædiis hæsimus, nos non cogent, hæc breuiter, & cum c. transcurrere. Finem mundus accipiet igne illo consumente omnia, cæcos, elementaque putrescente, ita D. Augustinus sed præclarè Diuus Petrus. *Cæli ardentes soluentur, & elementa ignis ardore tabescent.* Notandum est hoc verbum, (*soluentur.*) Admirabilis planè uisio, & ligatura, qua inter se cæli conuertuntur, inuicem mouent, collidunt, & omnes hi terram circumcurrunt, quibus miser hic mundus conseruatur, & quicquid in eo continetur, animalia, plantæ, petreæ, montes. Tunc vi consumentis huius ignis uisio hæc dissoluetur, concentus, ordo, & si cui rupto fuit, quæ horologii mola constringit-

tur, ex quo totum hoc artificium, ac concentus dependet, subito omnia hæc conuiescunt, ita huic infausito mundi continget horologio: dissoluta enim unione, & cælorum nexu, cuncta corruent acruatim, Illic deficient, eruenturque arbores, plantæ, montes, petreæ, turres fortes, ædificia, aurum, argentum, ornamenta, opera serica, plumaria, omnis pulchritudo: sicut castelli papiracj comets ignariis instructè ornatus, quando illi ignis admouetur: quales Eheu, tunc erunt mundani ter infelices, illi, inquam, quibus ita Christus comminatur *Va uobis diuitibus: quia hic habetis consolationem uestram.*

Ostendit Deus dilecto suo discipulo D. Ioan- tremendum Babilonis (& omnis confusiois theatri) vltimum finem, qua ratione cælo indicante, descendit ignis eam consumpturus. Videbat in ea mercatores, & habitatores, qui ibidem quondam lætabantur: *Elentos, ac logentes, Apoc. 18. & dicentes: Va, va, ciuitas illa magna, quæ am- Ba erat bysso, & purpura, & cocco, & deaurata erat auro, & lapide pretioso, & margaritis, quoniam una hora desinita sunt ton. a diuitis. Ita totus infelix mundus consumetur. O si hæc considerares, & si attenderes, quem finem hæc omnia sortientur, quæ modo tanquam deos adoras idololatra. Cum igitur hæc omnia dissoluenda sint (addit Diuus Petrus) quales oportet vos esse in sanctis conuersationibus, & pietatibus: &c. Attende, quanti illa sint facienda, quæ sic consumentur: congruum iudico, ut illis causam salutem, que tuam componas, per elemosynas, opera que pietatis. Sequetur postmodum resurrectio vniuersalis. Citabit enim Deus cunctos Adæ filios, dabit autem, siue per se, siue per Archangelum Michaelem, sonoram illam terribilemque vocem, quæ tubæ superet clangorem: *Surgite mortui, venite ad iudicium:* Christi uerbum implebitur: *Omnes, qui in monumentis sunt, audient uocem filij Dei.* Audient uocem illam diuinam, omnipotentem. Articulus ille resurrectionis vniuersalis, gentilibus non probabatur, quinimo ut impossibile commentum explodebatur: non enim perspectam habebant diuinæ uocis cuncti potentiam: Verumtamen nobis nihil creditu facilius, qui eius uires probè nouimus: quæ à D. Paulo uocantur: *Tuba Dei (&), Nouissima tuba,* referens hoc, *Nouissima tuba,* ad primam quæstatim D. Pet. in mundi primordio audiebatur. *Tuba* (inquit Chrys. D. Petrus Chrysológus) *quæ in principio mundi creatum ex nihilo, ipsa in nouissimo mundi dum renouabit ex perditio: & quæ in prim. pio uide-**

Lue. 6. 24.

Apoc. 18. 16.
Iom. 5. 28.

2. Theffal. 1. 7.

hominem suscitavit ex nihilo. ipsa in fine hominem resuscitabit ex pulvere. Vtetur Dominus Angelorum ministerio; quos idem Apostolus dicit: Angelus virtutis eius, ad hoc, quod ipse Christi signavit, nimirum; vt tum temporis Angeli colligant omnium cineres; hoc est: boni Angeli, bonorum, & demones peccatorum.

SO Anima corpus aliquod loquitur.

Heu qualis tum anima peccatoris, quando coram se viderit corpus suum maledictum, secundum; horribile; grave; male olens, vermibus scærens, viventibus corrosum flammis. O corpus reprobum, tunc illud, quod ita dilexi, quod vt Deum colui; tunc, ob cuius gratiam pelagi pisces episcabantur, montes venationibus molestabantur, terebantur serica, acu pingebantur plumaria, coquebantur fercula; molles sternebantur lecti, hyllus candescebat; O faciem excremandam, diris deponendam, tunc illa, quam toties cerusio fucusque delinui? O iure dissecanda manus, vosne illæ, ob quas pretiosissimi constabantur annuli? Conclamant omnes, iustum est traditor, cum tunc temporis meorum fueris participes delictorum, sis & mædo tormentorum. Ingredientur igitur animæ infelices invitæ quidem, vnaquæque proprium sibi corpus; fetida erunt corpora foetore oppleta & vermibus, ardentibus corrosa ignibus, omnium infirmitatum morborumque collegium; inquam omnium, quos vnumquam vel infirmus est passus, vel medicus imaginatus: afflictabuntur podagra, calculo, auribus verminosis, ischiade obnalgia, spasmate, ardentissimis febris, & quotquot in hac vita defectibus laborarunt.

II: Quo ita tu corpora resurgent. L. 22 de civ. Dei c. 19. in Enchirid. c. 87. a In c. 15. ad Cor. 1. lecti. 8. an finem 64. dist. 44. q. 3. a I. bD. Avog. Epist. 446. ad Consensium. Et ser. 121. de divers. cap. 30.

Inquit D. Augustinus, quæ ætate enigilabunt, & num resurgent reparatis suppletisque defectibus, quos eorum aliqui ihic pertulerunt? An cæcus, resurget clarè videns? An qui truncus manibus natus est, resurget illis dotatu? Quantum ad iustos, certum est, resurgeturos in ætate perfecta triginta annorum, absque ullis defectibus: supplebit enim illos Deus, quos hic habuerunt. At quid de damnandis? Disputat D. August. nunc in hac, modo in alteram partem. Vnde dicendum primò. Resurgent peccatorum corpora integra, omnibus suis partibus, sensibus potentijs constantia, licet hic fuerint, aut cæca, aut surda, aut muta, aut clauda. Ita respondet D. Thom. a. sic quoque D. August. b. variis locis: Incorruptis quidem (ait quodam loco) resurgent, integritate membrorum Resurgent (ait & alio loco) ad illam penitentiam integritatem; nam integra erunt corpora

impiorum. Hanc autem dat rationem: quia sic convenit vt integerrimo & perfecto iuant supplicio: si illis enim aliquod deesse membrum, vel sensus, iam illa carerent potest; quam in tali, vel obvalem possent tolerare. Verbi gratia: si execi forent; non eos demonum, aïorinque horrendorum aspectus cruciaret. Si surdi, non auditus, terribilium clamorum; tam eorum qui pœnis his affliguntur, quàm qui eas inferunt, carnicum &c. Ita quoque è contrario corpora iustorum omnibus membris, ac sensibus integra resurgent; vt in omnibus integrâ, perfectâque gloriâ perforantur. Nihil imminutum in eis apparebit, sed ad penam erit integritis corporis.

Secundò: dicendum resuscitanda impiorum corpora illas omnes malas habentia pessiones, quibus in vita cruciabantur, passibilitatem, gravitatem, obscuritatem, podagras, ischiades, asthma, ventris fluxum &c. Erunt igitur corpora illa grauia, obscura, passibilia, infirmitatibus quibus hic torquebantur, oppressa. Podagra, eius qui illa in vita laboravit erit dolorosissima, ichias rabidis affliget pœnis. Asthma non sine summo, ac vehementiore anhelatione impediet spiracionem &c. Et quid hoc adeo multum? Cùm credam impiorum corpora resuscitanda velut omnium infirmitatum xenodochium; podagra, odontalgia, spasmatis, Asthmatis, cephalæ, venter fluxus, februm &c. O bone Deus, si vna harum infirmitatum tam illo quod durat tempore, tot remedijs, tot cupidjs fultula & cum adit qui tibi ad votum feruit, ita te cruciat; quis cruciatus, quis erit dolor, cum simul & in perpetuum in his contorqueberis? tot carnicibus circumstantibus; vbi non alio lecto decumbas, quàm flammis, ardentibus, consumentibus. Hanc doctrinam professat D. Augustinus multis in locis. Ex verbis D. Paul. quæ in eisdem rei confirmationem expendit D. Ambrosius in illud psalm. Non resurgent impij &c. Omnes quidem resurgemus; sed non omnes immutabimur. Videtur ait D. Ambrosius Apostolus tangere verba illa mysteriosa Iob; Exspecto, donec veniat immutatio mea. Quæ est ista quam Iob sperat, immutatio? Ea est, inquit, quam exponit Apostolus; Oportet corruptibile hoc induere incorruptionem & mortale hoc induere immortalitatem. Hæc mutatio in omnibus resuscitandis non inuenietur: Non omnes immutabimur; tanquam modo in iustorum corporibus, quæ quilibet quot renouata mutata, non in substantia, sed in quantitate, in

corruptibilia: clara impassibilia: & c. Porro peccatorum corpora non mutabuntur, quia potius omnibus his infirmitatibus afflicta, & petueris qualitatibus obruta patientur. illis inquam, quibus in hac lachrymarum valle premebantur, & his quidem in hoc miserando statu accrescentibus, quæ ab ipso resurrectionis die augetur.

¶ Vnica hæc superest difficultas, num eorum corpora sint futura corruptibilia: si enim sunt passibilia, & in illis qualitates contrarias suum sint effectum habitura: caloris adentis, ignis, gelu, verberum, vulnerum, mortus serpentinæ, quis non dicat, quod corpora illa aut immutabunt, aut corruptent, redigentque in nihilum? Hanc difficultatem olim perpendit Theologus, & eandem ventilat D. Thom. quem sequuntur moderni. Lactantius Firmianus opinatur, quod corpora illa ex vna parte semper corrumpentur, cum ignis ardore, tum contodontibus vermibus, verumtamen ex alia parte restaurabuntur: simile quid fluxere Poeta de Prometheo; quem Iupiter ob celo ereptum ignem & in terras delatum, rursus affiguit, cuius secus ad cor vultur perpetuo corroderet, & corrosa vna parte, alia corrodienda recresceret, quale hoc tormentum: hoc vos diiudicatis. Verumtamen non videtur huic Apostolos consentire, dicit enim de cunctis mortuis: Mortui surgent incorrupti. gratior longè erit eorum vera pœna, quam illa couicta Prometheri. Hic enim ea in parte, quæ corrodatur, eo tempore quo non reparatur, dolorem non patiebatur: nisi semper patientur in omnibus suis partibus, sensibus ac corporeis potentis. O Horrendum est qui iugiter ferri poterit, & illud corpus non consumatur: in quod infernales ignes / cuius consideratione fulgurum flamma habentur ve præta / totis viribus operantur? quis dicat illa passibilia corpora non in puluerem, aut illumque redigi, tot verberibus a demoniis attrita, tot plusquam mortalibus faucibus vulneribus: si admittat ea esse & corruptibilia & immutabilia? Notat D. August. rationem, subrepti suo ingenio perpendens, in corpore corruptibili duo esse consideranda. Primum: quod in illud operentur, illudque immutentur qualitates contrarie, quæ ei repugnant, & imprimuntur, ac recipiuntur in illo. ignis suo ardore, gelu suo frigore &c. Secundum: quod illis corpus conterant, & consumant. In illo miserando statu, erunt damnatorum corpora corruptibilia, quantum ad primam partem: realiter enim ignis suum viliè implinet ardorem, & gelu

torum suum frigus, serpentes omne suum effundent, venenum, daemones omnes suos ietus: non corruptibilia erunt, quantum ad secundam partem: dabit enim Deus infausis illis corporibus fortitudinem tantam, vt destrui, seu corrumpi non possint.

¶ Proinde, monet D. Augustinus, non eam vocemus incorruptionem, quam inauspicata illa illa corpora habebunt, sed naturæ firmitatem. Erunt in eis quedam, vt ita dicam, firmities corporis, corruptis firmities: quia ubi dolor esse poterit, non potest dici non esse corruptio, quamuis non deficiat illo firmities in doloribus, ne dolor ipse moriatur. Nota verba hæc: Corruptibilia firmities: quasi diceretur: corruptio incorruptibilia. Hoc indicat, ait D. Augustinus. Vates Isaias, dum de eorum loquitur doloribus. Vermis eorum non morietur, & ignis eorum non extinguetur. Vermem vocat corruptionem, quæ erit in carne, ignem vero vocat, dolorem illum, quem in illa causa hic ignis, & reliqua inferni tormenta: Nam ipsam corruptionem nomine vermis prophetice significatam, non incongrue credimus, & ipsum dolorem nomine ignis: quia firmities tanta erit, vt nec doloribus cedat in mortem, nec ad incorruptionem, in qua nullus dolor est, immutetur. Quod si dixeris, hoc te capere non posse, respondet D. Augustinus dum agit de modo quo materialis ignis inferni, cum sit corporalis daemones excruciet, qui sunt immateriales spiritus: dicit enim. Fat miris sed veris modis, licet nunquam a nobis intellectis.

¶ Attramen sine illo, siue alio fiat modo, concludit D. Augustinus, & hanc expedit difficultatem parum nobis (inquiens) refert, cum sciamus illos resuscitandos modo supremis tolerandis cruciatibus maxime conuenienti. Neque scire nos debet eorum habitudo, & quorum est certa, & sempiterna damnatio. Miseros hos resuscitatos, daemones capillis attripient, protrahent, & in vallem Iosaphat adducunt iudicandos. E contra vero qualis erit beatorum anima quando Angelus eius custos ad manum paratum corpus proferet, iam dispositum, remissum, decaratum omni ambare fragrantius? O corpus meum, amice fidelissime, dilectissime comes, tu mihi vires ad iustitiam coronam præbisti, tu fame & sit, & ieiunio laborasti, tu verbera disciplina, tu tabularum duritiam, pro molli lectulo, tu ciliis asperitatem perituli: iustum est, vt in gloria sis particeps, quod factum fuisti particeps in doloribus.

¶ Tantalus tu illos anima, & resuscitabitur, & plebit

plebit Deus omnes præteritos corporis defectus; manuum, pedum, oculorum: hoc enim (teste D. August.) significat Apostolus his verbis: *Resurgens: In virum perfectum, in mensuram ætatis, in plenitudinem Christi.* His igitur iustus instar solis fulgebunt clarissimi, eritque hoc quod veritas ipsa profert: *Fulgebunt iusti, tanquam sol in regno patris eorum.* Illo, igitur corpore glorioso circumamictæ aminæ, alacres, comitantibus Angelis procedent ad vallem Iosaphat. Omnibus igitur illic congregatis prædicitur summus inquisitor præcedente cum glorioso cæcis vexillo:

Matt. 24. Tunc apparebit signum filij hominis.
30. Expendunt hæc verba S. Patres, dicentes, quod crux apparebit mille solibus illustrior, mille legionibus Angelorum circumfusa. Itaque D. Epiphanius Tract. de his quæ post cæcæ sunt reuelanda: Item D. Hippolytus Martyr: *Apparebit signum filij hominis cum multitudinis exercitus Angelorum uniuersum terram illuminans, à finibus usque ad fines, super claritate solis, aduentum Domini annuntians.* Hanc cum iusti viderint, positæ genibus cernui cœlesti cantabunt euphonia. *Salus crux sancta, salus mundi gloria, vera spes nostra, vera fœtus gaudia.* Mali vero, ait Christus, stertus & ciulatus ad sidera mittent, præ nimia confusione: considerantes quam inauspicato, nescierint sibi præsidio allumere arborem hanc vitæ & omnis virtutis originem: *Tunc plangent omnes tribus terra.* Confectum officium pastoris exequetur arbiter: separabit enim oves ab hædis, statuet oves, videlicet iustos, oves mansuetas, viles, laniferas, obediens ad dexteram; malos autem hædos lasciuos, inquietos, petulosos, suarum voluptatum amatores ad sinistram suam; ut mundi finis eisdem conueniat principio. Quando enim Deus creauit mundi prima fundamenta; vidit non bene interfluere aquas cœli, aquis terræ: creauit firmamentum, quod illas diuideret: *Fiat firmamentum in medio aquarum, & diuidat aquas ab aquis.* Pariter contingeret in mundi occidente. *Aque signant homines: Aque multa, populi sunt.* Duas istarum aquarum species numerat Apostolus, quasdam scilicet terrenas, quæ naturam sequuntur corruptam, inclinationem, terrenam hominis terreni Adam. *Qualis & terrenus, tales & terreni:* alias vero cœlestes, quæ originem trahunt de cœlo per gratiam, ibi fixa sunt eorum desideria, homini cœlesti Christo conformes. *Qualis cœlestis, tales & cœlestes.* Non conuenit, ambas has intermisceri aquas: quis eas segregabit? Firmamentum, cœlum super-

mum & stellatum. *Fiat firmamentum, & diuidat aquas ab aquis.* O bone Christus, diuinum firmamentum. *Dominus firmamentum meum.* Et Ps 124. *erit firmamentum in terra.* Canit David: *Illud diuidet aquas ab aquis.*

Porta Templi, quam vidit Hieremias, in medio sita, diuidebat inter se ficus bonas, & malas, ad vnam manum segregabat: *Bonas bonas valde & ad alteram: Ficus malas, malu valde.* Non erit ficus, quæ sit mediocriter bona, sed bona, bona erunt in superlatiuo: *Ficus bonas bonas valde, & malas (scilicet) malu valde.* tunc enim boni, boni erunt valde, optimi. Dicunt Philosophi, tunc qualitatem aliquam esse in summo gradu, quando nullum gradum habet contrarij. Non habebunt boni quidquam nec paruum, nec magnum, nec minus, tunc enim capillum mali seu peccati: omnia bona erunt: corpus, anima, caro, ossa, potentia, sensus, virtus semel imo bis confirmata: *Bonas bonas valde,* id est in summo gradu: eum enim affluentes bonis gratiæ & gloriæ. Tunc nulle eos angustabant infirmitates, nec fames, nec sitis, nec fatigatio, nec mors, nec timor, nec paupertas, nec dolor. *Et mors ultra non erit neque luctus, neque clamor,* &c. Similiter mali, male erunt in summo gradu, cum nihil habeant boni, nec in corpore, nec in anima, nec in sensibus, nec in potentiis. Cunctis opprimentur malis, fame, siti, morte, fatigatione, igne, gelu, omni generis tormentis; & hoc, id est duplex malum: *Malus, malu;* quia obstinati erunt & in malo obfirmati in æternum. Hanc faciet diuisionem præclara illa porta templi gloriæ Christi, inquam, qui de se sic testatur: *Igo Ioh. 10. sum ostium.* Separabit enim quosdam ad dexteram, alios vero reuertet ad sinistram: *Separabit eos ab inuicem.* O mortalibus, tremendam diuisionem!

Huius diuisionis quandam multis ante annis imaginem, & primâ lineamenta Propheta Oseas conspicatus contremiscit, cor illi palpitauit, viscera lacerantur. *Consolatio abscondita est ab oculo meo, quia ipse inter fratres diuides.* Quid erit videre, eos ab inuicem separati, qui tam coniunctim vixerunt, ut maritus & vxor: maritum, cum lasciuus hædis reiecti in sinistram, ad damnationem, mulierem autem parientem, ut ouem mansuetam ad dexteram collocati? *Quis dolor fratri, dum à se diuelli cernit fratrem ad dexteram statuendum, se vero in sinistram reuertendum.* Præcinit David iustos velut familias statuendas; *Resistit sicut oues familias.*

In Ma-
thæ. c. 1.
Dph. A. 13.
iii plenitudinis Christi.
Matt. 13.
43.
Matt. 24.
30.
IV.
Christi
crux ap-
parebit.
p. 228.
D. Hyppolitus
Tract. de
consum-
matione
saeculi.
Matt. 24.
30.
Gen. 1.6.
Apo. 17.
15.
1. Cor. 15.

Hier. 21.
52.
Mat.
11.
Iud.
2.6.
Dial.
1.29.
D.
Gr.
D.
Gr.
Na.
Orat.
in
de S.
Mar.
Mar.
Act.
1.13.
E. 11.
Zach.
1.25.
D. B.
in Ca.
V.
All.
buim.
peccat.
ret.
filice.
Ps. 106.41.
litas.

hos. Christus ait etiam malos, ut fasciculos al-
 ligandos. *Colligite primum zizania, & alligate*
ea in fasciculos ad comburendum. Quod & sic
 explicat D. Augustin. *Ligate in fasciculos, hoc*
est rapaces cum rapacibus, adulteros cum adu-
teris, fornicatores cum fornicatoribus, homicidas
cum homicidis, auaros cum auaris, iracundos cum
iracundis, fures cum furibus, derisores cum deri-
soribus, similes cum similibus. Superbos reges cum
 Pharaone, iniustos iudices cum Pilato, vltiores
 iniuriarum cum Esau, proditores cum Iuda,
 gulosos cum Heliogabalo, crudeles cum Ne-
 rone, luxuriosos adulteros cum Herode, Actium
 cum discipulis suis, Mahomet cum omnibus
 Turcis, Lethærum cum suis sequacibus. Alliga-
 te ea: colligati erunt: ita Christus: *Ligatis ma-*
nibus ac pedibus. Idem erit ignis, quem Deus
torquendis demonibus creauit inextinguibilem:
ille eos tenebit contractos: Angelos vero &c.
 v. 6. 4. *vinculis aternis sub caligine seruauit.* Erit enim
 Dialo. realiter verus ignis, vt probat D. Gregor. qua
 e. 19. ratione, quæris, torquetur hic diabolus? *Fit ma-*
 D. *ris, sed v. v. modis.* Dicit tu illis, vt igne exi-
 GR. liaut, comentis se eripiant, se liberent hoc erga
 NAZ. stulo. Audiamus D. Gregor Nazianz. *Hunc ar-*
 Gen. 1. *restimè ligatum exponunt nudum ad solem mel-*
 in iul. *le perunctum, morsibus vesperarum, atque misca-*
 de S. *rum, quas nec abigere poterat, nec ipse resistere, nec*
 Mar. *mouere manus:* Inuicem colligati erunt, quin-
 Marc. imo cum ipsis demonibus D. August. & Bernard.
 de off. tractant de huius supplicij grauitate: erunt tam
 1. 13. crudelibus inimicis colligati, qui illis etiam sa-
 2. 18. *sculis constringentur: sunt enim quidam da-*
 Ezech. *mones, qui homines tentant ad luxuriam, alij ad*
 14. 6. *odium, alij ad furta, sicut Sancti cum Angelis*
 D. B. *sociabuntur.*
 1. 16. Optimè vero dicit alligandos vt falces, *Al-*
 in Cant. *ligate ea in fasciculos: non cum poterunt dam-*
 53. *nari sese ulterius mouere ad faciendâ opera pec-*
 V. *niteutiæ, vel boni aliquid. Similiter & iusti, vt*
 Alligabuntur peccato- res in falces.
 Alligabuntur peccato- res in falces.
 cum Iohanne Baptista, Apolloli cum S. Petro,
 Martyres cum D. Stephano, Episcopi cum D.
 Martino, Religiosi cum suis fundatoribus, D.
 Benedictus, D. Bernardus cum suis monachis,
 D. Bruno cum suis Carthusianis, D. Domini-
 cus cum suis zelosis prædicatoribus, D. Fran-
 ciscus cum suis humilibus minoribus, D. An-
 tonius cum suis Eremitis, D. Catharina Mar-
 tyr cum Virginiibus, D. Magdalena cum peni-
 tentibus, D. Anna cum sanctis vxoribus. Non
 arunt alligati, sed liberi, vt in pratis aguelli:

Egrediuntini, & salietis sicut vituli de armento, Malach.
 ait Dominus, & subtiliter declarant Septuagim.
 4. 2. *ta: Salietis sicut vituli de vinculis relaxati:* Et
 tu, ô hominum insauillissime, cui horum co-
 gitas collegio te sociandum? ad quam ex his
 sanctis, quædis familiam te recursum? qua
 ratione tua cum illis conueniat vita? quid in
 te repetimus laudabile, quo Patriarchis, seu
 Prophetis &c. connumereris? Tunc implebitur
 Scriptura Spiritus sanctus, ait D. Augustin.
Tunc stabunt iusti in magna constantia aduersus In Ps. 29
eos, qui se angustiauerunt, & qui abstulerunt la-
 & Epist. 5. *bes eorum. Stabunt iusti, non dicit, stabunt no-*
 ad Boni- *biles, seu Principes, seu diuites, sed iusti, illi facium.*
 enim soli, felices erunt in die illa, hi soli sit. *Sap. 5. 8.*
 mi, securi, exultantes omni timore sublato:
Stabunt aduersus eos, qui se angustiauerunt, op-
 ponent se illis à quibus opprobria passi, & eo-
 rum labores contemptui habiti sunt. Quam
 non vociferabitur contra diuitem epulonem La-
 zarus, qui sibi panis micæ negauit inhumani-
 nus: quas non effundet querelas D. Vincentius
 contra Dacianum, qui tor eum tortis crucia-
 mentis? Quas voces Innocentes in Herodem,
 qui tam crudeli eos manu trucidauit? Quas
 insurget, inquit D. Augustinus contra im-
 pium Achab innocens Naboth: qui, vt ei an-
 ferret vineam, vitam abstulit? Quas contra
 diuitem sanguisugam, pau. cæculus, qui se ad
 tam miserum coegit statum. Et quam animo
 suspensi miseriam illi? *Uidentes turbabuntur*
timore horribili. (Quam emphaticum illud?)
Et mirabuntur in subitaneâ in sperare salutis,
dicentes: Hi sunt, quos aliquando habuimus in
derisum, & in similitudinem improperij &c. Nos
insensati vitam illorum estimabamus insaniam,
& sine in illorum sine honore: Ecce quomodo com-
putati sunt inter filios Dei, & inter sanctos for-
illorum est. Et in se ipsos furentes, & vitibus
 incipient ciuilitibus sibi capillos enellere, fa-
 cies dilacerare unguibus, suum plangentes in-
 fortunium, eo quod agant seram & sine fru-
 ctu poenitentiam: *Poenitentiam agentes, &*
pro angustia spiritus gementes. Vitam suam
 perueriam deplorabunt, errores suos, disso-
 lutiones suas, annos malè vitis impensos,
 lamentabuntur transactas voluptates, præsen-
 tes penas, inferni aternitatem, quæ ipsos
 manet infelices. Suam desebunt iustitiam,
 quod pro momentaneis deliciis tanti boni se-
 cerint iacturam irreparabilem, & iam clarè
 cognoscant, quanta poruerint facilitate sum-
 mo illo bono percipi. Tantoque accepto malo

Stulti sapient, sed scio Phryges: Ergo errauimus à via veritatis &c. Lassati sumus in via iniquitatis & perditionis, & ambulauimus vias difficiles, viam autem Domini ignorauimus. Quid nobis profuit superbia? Aut diuitiarum iactantia quid contulit nobis? Transferunt omnia illa sanguinis umbra &c.

§.14. Venite benedicti. Iustificabit Dominus iustos, dauidos & Regnum: illud enim omnium primum creauit.

54 **T**unc dicit Rex his qui à dextris eius erunt. Sententiam daturus in eis supremus, primum sese conuertet ad bonos, stantes à dextris eius: vt omnibus testetur, summum sibi placere, misericordiam exercere, bonoque precari: quin etiam, vt sentit D. Bernard. ad maiorem confusionem, vt videant, id quod potuissent, si voluissent obtinere. Prius benedicti: vocantur in regnum, quam maledicti in caminum deiiciuntur ignis aeterni, quo videlicet accius dolant, videntes, quid amisissent. Ad illos conuertetur benigno, hilari, blando ardentique vultu, idque adimplebitur: In tempore erit respectus illorum. Quis forsitan dixerit, modo Deum vultum suum ad electos non conuertere, illos minime inueniri, aut eorum curam agere, de quo visus est conqueri Dauid: Quare faciem tuam auertis, obliuisceris inopia nostra, & tribulationis nostrae. Illa autem die, conuertet vultum suum, ipsos intuebitur ea hilaritate, quâ sol mundum recteat quando discussis tenebris fulgentissimus mane exortitur suauem illi faciem obuertit. Haec erat veteris legis amplissima benedictio: Conuertat Dominus vultum suum ad te. Maximis famis angustis oppressis, hoc sufficiebat Aegyptiis, si Ioseph eos tantummodo intueretur: Respiciat nos tantum Dominus pater & haec est iustorum perennis oratio: Respice Domine in seruos tuos. Hoc tunc implebitur: Erit respectus illorum.

Tunc (relle D. Augult de hoc disputante) implebit Dominus, quod iustis per vatem Malachiam promiserat: Et erunt michi, ait Dominus L. de iud. exercituum, in die: quia ego facio in peculium, & parcam eis, sicut parci uir filio suo seruenti suis.

D. GRAB. Verbe notata digniora, verbis benignissimis Tract. in illud. (ait Tertull. hoc subtili uerbu.) Voc bona & dulcis, (ait D. Gregor. Nyssen.) illos inuitabit: Venite Quod vni benedicti Patris mei, percipite regnum &c. Quis ex minimis.

Euge, dilectissimi filij, vos mihi proximis volo, I. amici fidelissimi: accedite propius, properate Iustorum amantissimi amici, brachijs me constringite ar. benedi. ciffimis: Quam tristis gemit filiolus, dum mar. Chio. ter, in probam amotis; quasi à se eum reicit, pedum. atque amariot: Vade, non te volo, sed istum Aegyptiini; & alterum amplectatur, mille recreat blanditijs amoris iudicis: quam non tenerè plangit filiolus? Quam non acriter assilgite puerulus? Attamen, dum eum vultu serenijs, H. cidoque compellat, accurre fili mi, dilecte vieri mei matrem amplectere, anima mea; tu mihi filius charissimius; tibi mea seruatur vbera: fugito: quale gaudium?

Appellans placentis verbis sua iussa secutus. Quam hilans subilte: quam consolatus accurret? Quam anxiebatur Iosephi fratres, dum ab ipso ve peregrini ignoti regni insidiatores excipiuntur? Cum autem vultu ad omnem amicitiam composito, brachijs dilatatjs, ad illatortat, osculum prabet pacis: Dixit clementer: Accedite ad me. Ego sum frater vester, nolite pauere. Quae consolatio tam inexpectata, quod gaudium tam inopinatum? Marius, l. aed. it: L. tuis explicat, D. Chrystost. Quibus bonis hoc non men compensari potest, vt benedictus sis, & à patre ipso benedictus? His, cum exeretis iustis, contentus gaudebat Dauid; vnde & illud reperit, dum rogat: benedicat nos Deus, Deus noster, benedicat nos Deus. Nota enim est illa: Spiritus sententia: Benedictio Domini diuites facit, nec scia bitur eis afflictio. Nullum maius bonum, sibi persuaadebat Dauid, opare se posse ciuibz sabs Galaad, ob benenolam misericordiam impensam Sauli, dum eius corpus tradunt sepultoraz: quam illud: Benedicti vos Domino, qui fecistis misericordiam hanc vum Domino vestro Saul. Magis benedicti Patris mei. Antiquitus dabatur cum benedictione paterna ius hereditatis & primogenitura: vt patet in benedictione Isaac concessa Iacob, proinde cum vocat illos: Benedictos Patris mei, perinde est ac si dicat, Vos, vos estis heredes regni, quia Patris mei obtinistis benedictionem. Ea erit benedictio: de qua Sapiens. Benedicti o illius, quasi flumens inundauit. Erit bonorum omnium inundans flumens, qui illos conuertet, & de capite ad calcem benedictionibus irrigabit. Benedicta vestra ieiunia, benedicta vestra poenitentia, benedicta vestra elemosyna, benedicta vigilia vestra, benedictus dies, quo Deo nati estis, benedicta vita vestra, benedicta mors vestra, benedicti oculi vestri, benedicta lingua vestra, benedicta anima vestra, benedictum